

HENNE KÅRER: Årets kvinnelige gründer 2006

Hun har livnært seg som geisha, bodd på en filippinsk paradisstrand og solgt smykker på gata i Japan. I dag driver **BIRGIT LØITEGAARD** 20 Arts & Crafts-butikker i Norge.

Tekst: Ylve Gucheim Foto: Alexander Nordahl og privat

Smykke- suksessen

Arts & Crafts har alltid satset på rustikk glamour. Birgit Løitegaard synes ikke det er vanskelig å fornye smykkene. – Det er mye vanskeligere å begrense seg.

HENNE KÅRER: Årets kvinnelige gründer 2006

HENNES sjefredaktør Elen Arstad (l.h.) gratulerer Birgit Løtsgaard med utnevnelseren Årets kvinnelige gründer 2006.

Birgit og Franz bodde kummerlig mens de reiste rundt og solgte selvlagde smykker, blant annet på gata i Tokyo (under).

Kjøpmannsdatteren fra Rjukan Siter av ubeløstelig ætferdsstrang. Reising er et kall. I 1978 setter Birgit Løtsgaard seg på et løstplatt, og kasper fra London til Katmandu. Hun er 21 år.

Samtidig har nederlenderen Franz Thaler lagt ut på tur med en kamerat, i en bil de har kjøpt for 250 kroner. Den holder helt til Jugoslavia, derfra blir det buss på Franz. Turen ender i Sri Lanka. I jungelen ser han skyggen av Birgit, som har hamnet der etter et halvt år i India.

Amor er også på backpacking, med sekken full av plier. Birgit har egentlig bestemt seg for å dra hjem. Hun vil studere sosiologi, eller sosiologi – forhåpentligvis er grunnleggende oppsett av mennesket og hvoretter de oppfører seg som de gjør. Etter møtet med Franz og Amor blir planen forandret. De kjøper en billig flybillett, og lander i Tokyo. Med hundre dollar i lommen.

Dermed begynner kampen for tilreiselsen. Franz får en statistrolle i «Shogun», som seltes på «The Black Ship». Birgit får jobb i en nattklubb. Der, i et lokale med pelsbelagte vegger, er hun vertinne for halvgaule, whiskydrickende menn. Hvit godis.

Itens visir påret hjernen for å finne andre måter å tjene penger på. Franz skrapet sammen

et knippe respektkrustfåser og prøver seg gatesalg. Uten videre suksess. En søndag, nattklubben er stengt, trir Birgit til.

«Du må se på kundene, Franz. Det mytter til å høre større i bakken.» Birgit har gått markedsføringslinjen på videregående, har krennet blod og erfaring med å selge mahe trebro på Karl Johan. For øvrig har han skapt ting med hendene fra hun var knottliten.

Salget øker. Det går ikke mange dagene de lager sine egne smykker. Forygler med femoringer med elgnotiv. Porer hull, og tuden på lenker. Trykker fram orodobber swarovskkrystaller og stålråd. De har til løyse. Hvis politiet kommer, må de løpe. Det lager Franz et seks meters smykketrett som til klappes sammen i en sek.

Etter hvert får de råd til å kjøpe en liten i sjø mandler bor de i bilen, og selger smykk over hele Japan.

ALLTID PÅ FARTEN

Etterhvert, november 2006: Birgit Løtsgaard vender seg mot foresamlingen på SAS-hotel. De er kommet hit fra mange kanter av verden Japan, Russland, Canada. Etter å ha startet butikker i Norge har Arts & Crafts lansert produktene internasjonalt. De tre siste årene smykkene blitt spredd til 17 land. I fjor har

HENNE KÅRER:

Årets kvinnelige gründer 2006

Målet med HENNES gründerpris:

1. HENNE vil sette fokus på innovasjon og nyskaping signert kvinner.
2. HENNE vil sette fokus på den gode idé satt ut i livet, og som har skapt resultater, eller har store muligheter for det.
3. HENNE vil løfte fram kvinnelige rollemodeller i et medielandskap der det fortsatt er få kvinner som synes.
4. HENNE vil motivere andre kvinner til å våge litt mer enn de nødvendigvis er oppdratt til.

Juryens begrunnelse:

- Magasinet HENNE deler ut prisen, Årets kvinnelige gründer 2006, til Birgit Løitegaard, grunnlegger av butikken Arts & Crafts i Norge i 1990.
- I dag er Arts & Crafts et av de mest kjente merkevarene i Norge innenfor sin sjanger, og det finnes knapt en kvinne som ikke eier et Arts & Crafts-smykke.
- Arts & Crafts har vært tro mot den opprinnelige visjonen bak de håndlagde smykkene, men har også greid å utvikle seg med tidsånden.
- I dag er resultatet av innovasjonen et særdeles vellykket firma som har skapt mangfoldige arbeidsplasser i både Norge og utlandet, og kan vise til solide økonomiske resultater.
- Produktene og ideen bak henger godt sammen med HENNES visjon om å bli lagt merke til.

I JURYEN: Ligestillingsminister Karita Bekkemellem, direktør Gunn Ovesen i Innovasjon Norge, Stig Haug i Stig og Steins Idélaboratorium og HENNES sjefredaktør Ellen Arnstad.

Bredobber
fra vinterens
kolleksjon.

ved det som ikke fungerer. Man går ganske enkelt videre.

En av flere egenskaper som er god å ha for en gründer, mener Birgit.

– Du må regne med å slåss når det trengs, og vite at det kan bli ubehagelig. En god leder må tørre være upopulær i ny og ne. Ofte krasjer det med måten mange kvinner ser seg selv på. Jenter kan være utrolig konsensusorienterte, opptatt av å behage hele tiden. Det er ikke nødvendig, og det er heller ikke ønskelig. Du må tørre være mer rett fram.

- *Har du gjort deg upopulær selv noen ganger?*
- Helt sikkert.

STOLER PÅ MAGEFØLELSEN

«Optimistisk ungt par søker hus på landet.» Året er 1984. Jappetiden henger som en rosa boble over Norge. Miami Vice-buksene henger på anmetthvert mannebein, kabrioletene kruser i gatene, og vagabondparet vender hjem. Den første tiden bor de i en oransje folkevognbuss og selger varer fra Filippinene på Karl Johan. Fromatter, kurver, og kler av melsekker – i en tid da folk vil ha neonbelter og perleordobber.

Birgit er gravid. Paret får etter hvert leid et hus på Eidsvoll for 350 kroner i måneden. Der

Til høyre: Birgit Løitegaard styrer innkjøp, design og butikkdrift. Franz Titulaer klekker ut butikkdesign, utstillingsmontre, og jobber med salg. – Å jobbe så tett med den man er gift med, kan være vanskelig, men det har store fordeler også. Vi deler på omsorgsoppgaver, og jobben blir en felles livsstil, sier Birgit. Under: Det er 28 år siden Franz og Birgit møttes. Siden er det blitt to barn, 20 butikker i Norge og Arts & Crafts-produkter til salg i 17 land.

har de kontor på badet, med en Ikea-eske som arkiv, og lever på bonner og te.

– Hele åttitallet passerte uten at vi la merke til det. Folk trodde vi var spro, der vi løbte rundt i bruktklær fra Japan. Vi klarte oss på nesten ingenting. Det var fint. Da åttitallet kom, og alle var nedsyltet i gjeld, tok vi plutselig ufrivillig del i den nye økobølgen.

For den tid bestemte Birgit og Franz seg for å satse på håndlagde smykker. Egne kolleksjoner og engrosvirksomhet. Brosjyrene var håndskrevne, men salget gikk ikke så verst. Etter hvert fikk de hjelp med brosjyrene også. I starten kalte de seg BF Arts & Crafts, og dikterte beskjeder til et kontor i Flore, som falsket dem til Asia. Da en leverandør svarte med «Dear Mr. B. Farts», forkortet de navnet til Arts & Crafts.

Etter det har ballen rullet sakte, men sikkert. De åpnet den første butikken i Bogstadveien i 1990. Firmaet har hatt en gjennomsnittlig økning på 20–30 prosent hvert år.

– Vi har hele tiden stolt på magefølelsen, laget ting vi liker selv. Og så har folk villet ha det.

Birgit er sterk i troen på at suksess kommer innenfra. For henne har det aldri handlet om å skaffe seg et luksuliv, men om skapertrang, uttrykksbehov, gleden over å følge egne veier, og se at det faktisk fungerer.

«Vi har hele tiden stolt på magefølelsen.»

BIRGIT LØITEGAARD

– Og det har fungert. Til tross for onde tunger som har hvisket: «Ikke rør på Birgit og Franz. De er bare noen gamle hippier som ikke har peil.»

– Grunnlaget er en slags ærlig lidenskap. Det å leve ut drømmer. Og så handler det om å gripe mulighetene når de dukker opp. Se dem. Som da vi sto på stranden i Boracay, og sa: «Tenk å bo her! Ja, hvorfor ikke?»

Når de snakker om idealkundsen, er det slik de gjerne ser henne for seg: En ganske smart dame som lever livet sitt på egne betingelser.

FININNSTILT RADAR

Sløkking i buksene har forekommet. Birgit legger ikke skjul på det. 1989 var et dårlig år. 1995 enda verre. Året da Birgit og Franz kjøpte gamle Egg meieri. Minimalismen rådet, og folkloristiske smykker ble liggende i skrinet.

– I slike perioder er det bare å skru på sparebluss, gå inn for å overleve. Trendene skifter. Da gjelder det å være lydløs og forstå hvordan det endrer seg. Enkelte tider kan være veldig plagende for oss. Tider da Paris Hilton setter standarden, for eksempel, og store kjeder selger glitter for 29 kroner på hvert hjørne.

Det er da Birgit spør seg selv: «Må jeg virkelig bli slinn? Er det den linjen jeg må legge meg

på? Jeg har ikke lyst.» Og så går han videre på sin egen vei.

Ifølge Franz har Birgit en ekstremt fininnstilt radar for å fange opp bevegelser i markedet og kommende trender.

– Jeg tror vi skal inn i en periode nå der folk velger enklere smykker. Man kjøper færre, men dyrere ting. Til en viss grad må vi jo møte behovene – lage smykker som kler tiden, samtidig som vi bevarer integriteten.

– Frykter du for fremtiden?

– Nei. Det snakkes om at vi går fra optimalisme til substans. Fordelen med Arts & Crafts er at vi alltid har hatt substans.

Norske forbrukere er til tider en letturt rase, mener Birgit.

– Når det gjelder mote og design, har Norge en bananrepublikkholdning. Jeg sammenligner det med filippinske håndverkere som vil bruke en halv dagslønn på en kopp Nescafé – når de bor i et land som produserer ypperlig kaffe. Men det er liksom ikke bra nok. Det handler om å se verdien i det du har. Når det gjelder norsk design, er det blitt mer fart i sakene de siste årene. Men fortsatt får de som tør være kommersielle, som lager ting folk faktisk liker og kjøper, et annenrangs stempel.

Personlig tror ikke Birgit at stor offentlig støtte er den rette løsningen.

– Er det ikke liv laga, så går det ikke uansett. Brutalt, men sant. Man må ha gjennomførings-evne.

Evnen til å se det store bildet, og forholde seg til detaljene. Få bilagene inn i en perm, og gjøre det viktigste først. Holdt seg til én ting om gangen, ikke kaste hundre baller opp i luften uten å kunne ta dem ned. Det er Birgits definisjon på en god gründer.

– Er du utpreget målbevisst?

– Vet ikke helt. Jeg er systematisk, men jeg fraviker systemet når som helst. Systemer er ikke til for systemenes skyld. De skal være nyttige.

Ett bein på jorda, og ett bein godt plantet i luften. Opptatt av de usynlige verdiene, og samtidig jordnær. Saklig, og samtidig et følelses-menneske. Birgit i et notteskall.

60 millioner i omsetning. Likevel er filosofien den samme som da de startet med noen hullte mynter.

– Filosofien bak Arts & Crafts er å kommunisere en slags livslyst. Trangen til å utforske både seg selv og verden rundt.

– Hvor er du helst om ti år?

– Forhåpentligvis på denne jord, og glad og fornøyd med det. Akkurat hvor og hvordan er ikke så nøye, bare jeg er lykkelig med valgene jeg har gjort. □